

YURAKDA EXOKARDIOGRAFIYA O`TKAZISH

Shirinov Xuseyn Isroilovich

*Samarqand Davlat tibbiyot universiteti DKTF tibbiy Radiologiya kafedrasida 2-bosqich
ordenatori
Ilmiy rahbar*

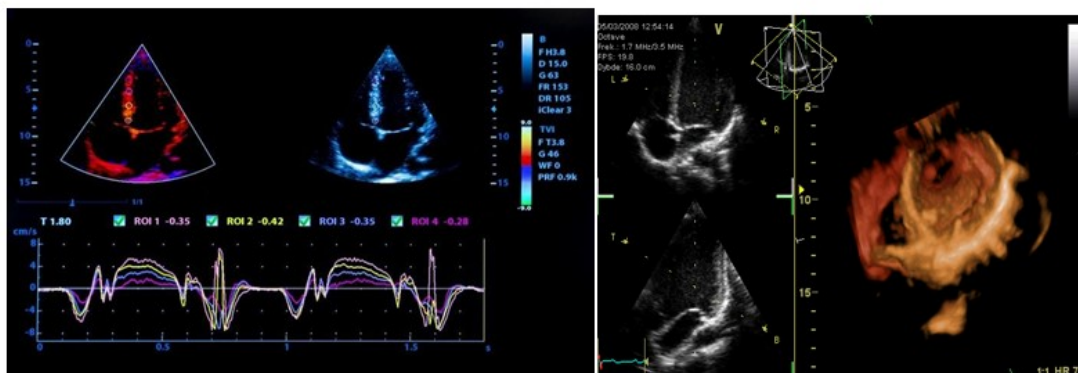
Yakubov D.J.

Samarqand Davlat tibbiyot universiteti.Samarqand .O'zbekiston

Annotatsiya: Hozirgi kunda yurak patologik kasalliklarini tashhishlashda yurakning exokardiografiya usulidan keng foydalanilmoqda. Xafzizligi va qulayligi tibbiyot hodimlari uchun to'g'ri tashhishlashda qo'l kelmoqda.

Kalit so'zlar: Exokardiografiya, exokardiogramma, kardiomyopatiya, endokardit.

Exokardiografiya, exokardiogramma, oddiygina ExoKG, yurakning ultratovushidir. Exokardiografiya (ExoEKG) yurak morfologiyasi va faoliyatini tekshirish uchun ishlatiladigan usuldir. Ikki o'lchovli EK yurak morfologiyasining vizualizatsiyasini beradi. M-rejimi EC yurak faoliyatini kuzatish imkonini beradi. Pulsed Doppler EC qon oqimini o'lchash uchun tanlangan usuldir. Ushbu aks-sadolar zond tomonidan olinadi va skanerlash paytida monitorda harakatlanuvchi tasvirga aylanadi. Tadqiqot uchun bemor qulay divanga yotqiziladi. Shifokor ko'kragiga (yurak proektsiyasi zonasida) maxsus sensori o'rnatadi va ultratovush to'lqinlarining yo'nalishini o'zgartirib, uni biroz siljitadi. Ultratovushning yaxshiroq kirib borishi uchun teriga maxsus jel surtiladi. Jarayon 30-60 daqiqa davom etadi.

Exokardiogrammani yurak mutaxassisi (kardiolog) yoki yuragingizda muammo bor deb hisoblaydigan har qanday shifokor, shu jumladan, shifokoringiz so'rashi mumkin. Sinov odatda shifoxona yoki klinikada kardiolog, yurak fiziologi yoki sonograf deb ataladigan malakali texnik tomonidan o'tkaziladi. Shunga o'xshash nomga ega bo'lsa-da, exokardiogram yurak ritmi va elektr faolligini tekshirish uchun ishlatiladigan elektrokardiogramma (EKG) bilan bir xil emas., yurakning minutlik hajmi, qon otib berish kuchi va diastolik funksiyani hisoblash. Exokardiogram yurak va uning atrofidagi qon tomirlarining tuzilishini tekshirish, ular orqali qon qanday oqishini tahlil qilish va yurakning

nasos kameralarini baholash orqali yurakning ayrim kasalliklarini tashxislash va kuzatishga yordam beradi. Exokardiyogram quyidagilarni aniqlashga yordam beradi: Infarkt miokard - bu erda yurakni qon bilan ta'minlash to'satdan bloklangan, yurak yetishmovchiligi - bu erda yurak to'g'ri bosim ostida tananing atrofida etarli qonni pompalay olmaydi, yurak tug'ma klapan yetishmovchiliklari - yurakning normal ishlashiga ta'sir qiluvchi tug'ma nuqsonlar, yurak klapanlari bilan bog'liq muammolar - yurak ichidagi qon oqimini boshqaradigan klapanlarga ta'sir qiladigan muammolar, kardiyomiyopatiya - bu erda yurak devorlari qalinlashadi yoki kattalashadi, endokardit - yurak klapanlariga zarar etkazadigan yurak shilliq qavatidagi infeksiyalar masalan streptokoklar chaqirgan revmatizm. Exokardiyogram sizning shifokorlaringizga ushbu holatlar uchun eng yaxshi davolanishni tanlashga yordam beradi. Yurakni tekshirishning boshqa usullari bilan solishtirganda, ekokardiyogram bir qator afzalliklarga ega: Yuqori ma'lumotga ega bo'lgan mutaxassis yurakning holatini baholash uchun barcha kerakli ma'lumotlarni olish imkoniyatiga ega, bu esa samarali terapiyani tayinlash uchun muhimdir. Og'riqsiz, har qanday yoshdagi bemorlar uchun xavfsizlik, kerak bo'lganda ko'p marta buyurilishi mumkin. Homilador ayollar va har qanday yoshdagi bolalar uchun bajarilishi mumkin. Qo'llash mumkin bo'lmagan holatlar ham mavjud bo'lib: Exokardiyogram ovqatdan keyin 2-3 soat o'tgach amalga oshirilishi kerak. Oshqozon to'lganida, diafragma yurakka bosim o'tkazishi mumkin, bu esa olingan ma'lumotlarning to'g'riligiga ta'sir qiladi; Ko'krak qafasidagi ochiq yaralar yoki jiddiy teri kasalliklari bo'lgan bemorlar uchun protsedurani qayta rejalashtirish tavsiya etiladi; Ko'krak qafasi deformatsiyalanganda, diagnostika natijalari noto'g'ri bo'lishi mumkin. Agar tranезofagial (TE) exokardiyografiya o'tkazilsa, ruhiy kasalliklar yoki qizilo'ngach patologiyalari bo'lgan bemorlarda qo'llanilmasligi kerak. Sog'lom yurak, hatto dam olish paytida ham, chap qorinchadan qonning yarmidan ko'pini tomirlarga chiqaradi. Ejeksiyon fraktsiyasining pasayishi bilan yurak etishmovchiligi rivojlanadi. Voyaga etgan odam uchun chap qorincha ejeksiyon fraktsiyasining normasi 55-70% ni tashkil qiladi. 40-55% qiymati FV me'yordan past ekanligini ko'rsatadi. Ko'rsatkich 40% dan kam va undan ham past ejeksiyon fraktsiyalari bemorda yurak etishmovchiligini ko'rsatadi. Tadqiqotning o'zi 15 dan 30 minutgacha davom etadi. Beliga yechintirilgan bemor orqa yoki yon tomonida yotgan holatda. Uning ko'kragiga maxsus jel surtiladi, bu tekshirilayotgan hududda sensorning osonroq siljishini ta'minlaydi (bemor hech qanday noqulaylik sezmaydi). Exokardiyograf uchun yurak mushagining har qanday joylari mavjud - bu sensorning burchagini o'zgartirish orqali amalga oshiriladi.

Ba'zida yurakning standart ultratovush tekshiruvini yurak faoliyati to'g'risida to'liq ma'lumot bermaydi, shuning uchun Exokardiyografiyaning boshqa turlari qo'llaniladi. Masalan, semiz odamning ko'krak qafasidagi yog ' ultratovush to'lqinlarining o'tishiga xalaqit berishi mumkin. Bunday holda transezofagial ekokardiyografiya ko'rsatiladi. Nomidan ko'rinib turibdiki, ultratovush sensori to'g'ridan-to'g'ri qizilo'ngachga, iloji boricha chap atriunga yaqin joylashtiriladi. Ushbu tadqiqot odatdagidan farq qiladi, chunki u jismoniy mashqlar, maxsus preparatlar yoki elektr impulslari ta'sirida erishilgan yurak yuki bilan amalga oshiriladi. U asosan miyokard ishemiyasini va SAPR asoratlari xavfini aniqlash uchun, shuningdek, ba'zi yurak nuqsonlari uchun jarrohlik zarurligini tasdiqlash uchun ishlatiladi. Tadqiqotdan so'ng shifokor xulosa chiqaradi. Dastlab, taxminiy tashxis qo'yilgan vizual rasm tasvirlangan. Tadqiqot protokolining ikkinchi qismida bemorning individual ko'rsatkichlari va ularning standartlarga muvofiqligi ko'rsatilgan. Olingan ma'lumotlarni dekodlash aniq tashxis emas, chunki tadqiqotni kardiolog emas, balki ultratovush diagnostikasi mutaxassisi amalga oshirishi mumkin. Kardiolog, to'plangan tarix, tekshiruv natijalari, tahlillarni dekodlash va barcha tayinlangan tadqiqotlar ma'lumotlari asosida sizning ahvolingiz to'g'risida aniq xulosalar chiqarishi va kerakli davolanishni buyurishi mumkin. Yurak exokardiyografiyasi xavfsizmi degan savol tug'uladi. Ushbu tadqiqotni o'tkazishda organga radiatsiya va boshqa yuk yo'q. Shuning uchun, agar kerak bo'lsa, uni haftada bir necha marta buyurish mumkin. Ushbu tadqiqot asoratlar va yon ta'sirlarning yo'qligi bilan tavsiflanadi. Homiladorlik paytida Exo zarar qilmaydi-na homilador ona, na homilaga. Jarayonni cheklash ko'krak terisining yallig'lanish kasalliklari, ko'krak qafasi deformatsiyalari va boshqa ba'zi sabablar bo'lishi mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Komiljonovich, N. K., & Ismoil, D. (2023). Ekokardiyografiya Tekshirish Usuli. AMALIY VA FUNDAMENTAL TADQIQOTLAR JURNALI | JOURNAL OF APPLIED AND FUNDAMENTAL RESEARCH, 2(5), 46-49.
2. Шиллер, Н. Б., & Осипов, М. А. (2005). Клиническая эхокардиография. Практика.

3. Резник, Е. В., Гендлин, Г. Е., & Сторожаков, Г. И. (2013). Эхокардиография в практике кардиолога. М.: Практика, 212.
4. Шиллер, Н. Б., & Осипов, М. А. (1993). Клиническая эхокардиография (р. 347). Мир.
5. Отто, К. М. (2019). Клиническая эхокардиография: практическое руководство.
6. Murodovna, J. D., Bakhodirovna, S. D., & Yangiboyevna, N. S. (2022). Learning Liquid Medicine Forms and Writing Prescriptions for Medical School Students. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 3(5), 72-76.
7. Rajabboevna, A. R., Yangiboyevna, N. S., Farmanovna, I. E., & Baxodirovna, S. D. (2022). The importance of complex treatment in hair loss.
8. Rajabboevna, A. R., & Yangiboyevna, N. S. (2023). EPILEPSIYA BILAN OG'RIGAN BEMORLARDA TOPAMAX DORI VOSITASINING KLINIK VA FARMAKOEKONOMIK ASPEKTLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH. Research Focus International Scientific Journal, 2(5), 198-202.
9. Narmetova, S. Y., & Mardiyeva, J. S. (2023). The Advantage of the Drug Nifedipine in the Treatment of Arterial Hypertension. American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education (2993-2769), 1(6), 280-282.
10. Jalilova, D. M., & Burkhanova, D. S. (2022). Learning to Write Prescriptions for Soft Drug Forms. Eurasian Medical Research Periodical, 13, 34-37.
11. Jalilova, D. M., & Istamova, S. N. (2023). Allergic Rhinitis and its Treatment. Central Asian Journal of Medical and Natural Science, 4(6), 576-579.
12. Murodovna, J. D., & Narzikulovna, I. D. (2023). Use of Beclometasone Dipropionate in the Treatment of Allergic Rhinitis in Pregnant Women. Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal, 2(4), 367-369.
13. Yangiboyevna, N. S., & Ravshanovna, M. U. (2022). BIOLOGIK FAOL QO'SHIMCHALARNING TIBBIYOTDAGI AHAMIYATI. BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI, 542-545.